A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (hatodik tanács)

2025. február 13.*

„Előzetes döntéshozatal – Mezőgazdaság – Közös agrárpolitika – 1782/2003/EK rendelet – Egységes támogatási rendszer – 33. cikk – 795/2004/EK rendelet – Támogatási jogosultságok – Támogatásra való jogosultság – 15. cikk – A »szétválás« fogalma – A mezőgazdasági területek csökkentése a támogatási jogosultságok ideiglenes kiosztását követően – E csökkentés jelentősége a támogatás végleges kiosztása szempontjából”

A C-625/23. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Corte suprema di cassazione (semmítőszék, Olaszország) a Bírósághoz 2023. október 12-én érkezett, 2023. július 17-i határozatával terjesztett elő

a **Società Agricola Circe di OL Società Semplice**

és

ST, a saját nevében és az Agricola Case Rosse di ST egyszemélyes gazdasági társaság ügyvezetőjeként,

az **Agenzia per le Erogazioni in Agricoltura (AGEA)**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (hatodik tanács),

tagjai: T. von Danwitz, a Bíróság elnökhelyettese, a hatodik tanács elnökeként eljárva, A. Kumin (előadó) és I. Ziemele bírák,

főtanácsnok: M. Campos Sánchez-Bordona,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a saját nevében és az Agricola Case Rosse di ST egyszemélyes gazdasági társaság ügyvezetőjeként eljáró ST képviseletében G. M. Masoni avvocato,

* Az eljárás nyelve: olasz.

– az olasz kormány képviseletében G. Palmieri, meghatalmazotti minőségben, segítői: M. Di Benedetto és E. Feola avvocati dello Stato,

– az Európai Bizottság képviseletében A. C. Becker és F. Moro, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a közös agrárpolitika keretébe tartozó közvetlen támogatási rendszerek közös szabályainak megállapításáról és a mezőgazdasági termelők részére meghatározott támogatási rendszerek létrehozásáról, továbbá a 2019/93/EGK, 1452/2001/EK, 1453/2001/EK, 1454/2001/EK, 1868/94/EK, 1251/1999/EK, 1254/1999/EK, 1673/2000/EK, 2358/71/EGK és a 2529/2001/EK rendelet módosításáról szóló, 2003. szeptember 29-i 1782/2003/EK tanácsi rendelet (HL 2003. L 270., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 40. kötet, 269. o.) értelmezésére, valamint a közös agrárpolitika keretébe tartozó közvetlen támogatási rendszerek közös szabályainak megállapításáról és a mezőgazdasági termelők részére meghatározott támogatási rendszerek létrehozásáról szóló 1782/2003/EK tanácsi rendeletben meghatározott egységes támogatási rendszer végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 2004. április 21-i 795/2004/EK bizottsági rendelet (HL 2004. L 141., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 44. kötet, 226. o.) 15. cikkének értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet a Società Agricola Circe di OL Società Semplice (a továbbiakban: Società Agricola Circe) és egyrészt a saját nevében és az Agricola Case Rosse di ST (a továbbiakban: Agricola Case Rosse) egyszemélyes gazdasági társaság ügyvezetőjeként eljáró ST, és másrészt az Agenzia per le Erogazioni in Agricoltura (AGEA) (a mezőgazdasági ágazatbeli támogatások nyújtásáért felelős hivatal, Olaszország) között, a támogatási jogosultságoknak az egységes támogatási rendszer keretében a Società Agricola Circe részére történő végleges kiosztása tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

Az 1782/2003 rendelet

3 Az 1782/2003 rendeletet a közös agrárpolitika keretébe tartozó, mezőgazdasági termelők részére meghatározott közvetlen támogatási rendszerek közös szabályainak megállapításáról és a mezőgazdasági termelők részére meghatározott egyes támogatási rendszerek létrehozásáról, az 1290/2005/EK, a 247/2006/EK és a 378/2007/EK rendelet módosításáról, valamint az 1782/2003/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2009. január 19-i 73/2009/EK tanácsi rendelet (HL 2009. L 30., 16. o.; helyesbítések: HL 2009. L 213., 30. o.; HL 2010. L 43., 7. o.) hatályon kívül helyezte.

4 Az 1782/2003 rendelet (16), (21), (24), (25), (28), (29) és (30) preambulumbekezdése kimondta:

„(16) A mezőgazdasági parcellák azonosítása kulcsfontosságú elem a területhez kötött rendszerek helyes alkalmazásában. […]

[…]

(21) A közös agrárpolitika alapján működő támogatási rendszerek közvetlen jövedelemtámogatást írnak elő, különösen a mezőgazdasági népesség megfelelő életszínvonalának biztosítása céljából. Ez a célkitűzés szorosan összefügg a vidéki térségek megőrzésével. A közösségi pénzeszközök jogtalan kiutalásának elkerülése érdekében nem fizethető támogatás olyan mezőgazdasági termelő részére, aki mesterségesen teremtette meg az adott támogatási jogosultság megszerzéséhez szükséges körülményeket.

[…]

(24) A közösségi mezőgazdaság versenyképességének fokozása, valamint az élelmiszer-minőség és a környezetvédelmi előírások szükségképpen maguk után vonják a mezőgazdasági termékek intézményes árának csökkenését és a mezőgazdasági üzemek termelési költségeinek növekedését a[z Európai] Közösségben. E célok elérése, valamint egy piacorientáltabb, fenntartható mezőgazdaság létrehozásának elősegítése érdekében végre kell hajtani a termelés támogatásáról a termelő támogatására való áttérést egy minden egyes gazdaság számára elérhető, független jövedelemtámogatási rendszer bevezetésével. Miközben a mezőgazdasági termelőknek kifizetett támogatások tényleges összege nem változik, e szétválasztás jelentős mértékben növelni fogja a jövedelemtámogatás hatékonyságát. Ezért indokolt a mezőgazdasági üzem egységes támogatását a környezetre, az élelmiszer-biztonságra, az állategészségügyre és az állatok kíméletére, valamint a gazdaság jó mezőgazdasági és ökológiai állapotának fenntartására vonatkozó előírásoknak való kölcsönös megfeleltetéshez kötni.

(25) Egy ilyen rendszerben a mezőgazdasági termelők számára eddig különböző rendszerekből odaítélt, jelenleg nagy számban létező közvetlen kifizetéseket egy adott bázisidőszakon belül fennálló korábbi jogosultságok alapján meghatározott és az Agenda 2000 keretében bevezetett intézkedések, valamint az e rendeletben a támogatási összegek tekintetében előírt változtatások teljes körű végrehajtásának figyelembevétele céljából kiigazított egységes támogatássá kell összevonni.

[…]

(28) Annak érdekében, hogy a fokozott piacorientáltság szellemében a mezőgazdasági termelő szabadon választhassa meg, mit termel a földjén – ideértve a továbbra is a termeléstől függő támogatások körébe tartozó termékeket –, az egységes támogatás nem köthető egyetlen meghatározott termék termeléséhez. Azonban a piaci verseny torzulását elkerülendő, egyes termékeket ki kell zárni a támogatható földterületen való termelésből.

(29) Annak megállapításához, hogy az új rendszerben milyen összegre jogosult a mezőgazdasági termelő, indokolt azokat az összegeket alapul venni, amelyekben egy adott bázisidőszak során részesült. […] Az egységes támogatást a mezőgazdasági üzem szintjén kell megállapítani.

(30) A teljes összeget, amelyre egy adott mezőgazdasági üzem jogosult, részekre (támogatási jogosultságokra) kell felosztani, és hozzá kell rendelni egy meghatározandó támogatható hektárszámhoz, a támogatási jogok átruházásának megkönnyítése érdekében. A megfelelő mezőgazdasági alapot nélkülöző támogatási jogosultságok felhalmozásához vezető spekulatív átruházások elkerülése érdekében a támogatás odaítélésénél indokolt meghatározott támogatható hektárszámhoz kötni a jogosultságokat, és egyúttal rendelkezni a jogosultságok átruházásának egy-egy régión belülre történő lehetséges korlátozásáról. A nem közvetlenül egy adott területhez kötött támogatás esetében különös rendelkezéseket kell megállapítani, figyelemmel a juh- és kecsketartás sajátos helyzetére.”

5 A rendelet 1. cikke a következőképpen szólt:

„Ez a rendelet megállapítja a következőket:

[…]

– a mezőgazdasági termelők részére nyújtott jövedelemtámogatás (a továbbiakban: egységes támogatási rendszer),

[…]”

6 Az említett rendelet 2. cikke a következőképpen rendelkezett:

„E rendelet alkalmazásában a következő meghatározásokat kell alkalmazni:

a) »mezőgazdasági termelő«: olyan természetes vagy jogi személy, illetve természetes vagy jogi személyek csoportja – tekintet nélkül az ilyen csoport vagy tagjainak nemzeti jog szerinti jogállására – akinek, illetve amelynek mezőgazdasági üzeme a Közösség területén található […], és aki, illetve amely mezőgazdasági tevékenységet folytat;

b) »mezőgazdasági üzem«: az adott mezőgazdasági termelő által vezetett és ugyanazon tagállam területén található termelőegységek összessége;

c) »mezőgazdasági tevékenység«: mezőgazdasági termékek termelése, tenyésztése vagy termesztése, ideértve a betakarítást, a fejést, az állattenyésztést és a mezőgazdasági célból történő állattartást, valamint a földterületek jó mezőgazdasági és környezeti állapotának fenntartását […]

[…]”

7 Az 1782/2003 rendelet „Támogatási jogosultság” című 33. cikke a következőket írta elő:

„(1) A mezőgazdasági termelő abban az esetben jogosult az egységes támogatási rendszer igénybevételére, ha:

[…]

(3) A bázisidőszakban vagy legkésőbb az egységes támogatási rendszer alkalmazásának évét megelőző év december 31-ig végrehajtott egyesülés esetén az új mezőgazdasági üzemet vezető

mezőgazdasági termelő ugyanolyan feltételek mellett juthat támogatáshoz az egységes támogatási rendszer keretében, mint az eredeti mezőgazdasági üzemeket vezető mezőgazdasági termelők.

A bázisidőszakban vagy legkésőbb az egységes támogatási rendszer alkalmazásának évét megelőző év december 31-ig végrehajtott szétválás esetén az új mezőgazdasági üzemeket vezető mezőgazdasági termelők ugyanolyan feltételek mellett juthatnak arányos mértékű támogatáshoz az egységes támogatási rendszer keretében, mint az eredeti mezőgazdasági üzemet vezető mezőgazdasági termelő.”

8 E rendelet 36. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezett:

„Az egységes támogatási rendszer keretében a támogatást a 3. fejezetben meghatározottak szerinti támogatási jogosultságokra fizetik, amelyeket a 44. cikk (2) bekezdésében meghatározottak szerinti, megegyező támogatható hektárszámmal kell alátámasztani.”

9 Az említett rendelet 38. cikke előírta:

„A bázisidőszak a 2000., a 2001. és a 2002. naptári évet foglalja magában.”

10 Az 1782/2003 rendelet „Támogatási jogosultságok” című 3. fejezete tartalmazta e rendeletnek „A támogatási jogosultságok meghatározása” című 43. cikkét, amelynek (1) bekezdése a következőket mondta ki:

„A 48. cikk sérelme nélkül, a mezőgazdasági termelő a referenciaösszeg és az összes olyan hektárszám hároméves átlagának hányadosaként kiszámított támogatási jogosultságot szerez hektáronként, amely alapján a bázisidőszakban a VI. mellékletben felsorolt közvetlen kifizetésekre volt jogosult.

A támogatási jogosultságok teljes száma megegyezik a fent említett átlagos hektárszámmal.

[…]”

11 Az említett rendelet 44. cikkének (1) és (2) bekezdése a következőképpen rendelkezett:

„(1) Minden támogatási jogosultság, amely a támogatható hektárszámhoz kapcsolódik, feljogosít a támogatási jogosultság által megállapított összeg igénylésére.

(2) A »támogatható hektárszám« a mezőgazdasági üzem szántóföldből és állandó legelőből álló földterülete, kivéve az állandó kultúrák, erdők vagy nem mezőgazdasági tevékenység céljára használt területeket.”

A 795/2004 rendelet

12 A 795/2004 rendeletet hatályon kívül helyezte a közös agrárpolitika keretébe tartozó, mezőgazdasági termelők részére meghatározott közvetlen támogatási rendszerek közös szabályainak megállapításáról és a mezőgazdasági termelők részére meghatározott egyes támogatási rendszerek létrehozásáról szóló 73/2009/EK tanácsi rendelet III. címében előírt egységes támogatási rendszer végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 2009. október 29-i 1120/2009/EK bizottsági rendelet (HL 2009. L 316., 1. o.).

13 A 795/2004 rendelet (1), (2), (10) és (11) preambulumbekezdése kimondta:

„(1) Részletes végrehajtási szabályokat kell meghatározni az [1782/2003] rendeletnek a mezőgazdasági termelők részére egységes támogatási rendszer létrehozásáról szóló III. címére.

(2) Az egyértelműség kedvéért célszerű meghatározni egyes fogalmak jelentését. Adott esetben használni kell azokat a meghatározásokat, amelyek a hasonló helyzetekben már alkalmazandók és/vagy amelyeket már évek óta használnak.

[…]

(10) Az egységes támogatási rendszer végrehajtásának elősegítése érdekében célszerű lehetővé tenni a tagállamok számára azt, hogy már a rendszer alkalmazásának első évét megelőző évben hozzálássanak a rendszer potenciális kedvezményezettjeinek meghatározásához, különösen abban az esetben, ha öröklés vagy jogi változások miatt változások következnek be a mezőgazdasági üzem tekintetében, továbbá a támogatási jogosultságok ideiglenes megállapításához.

(11) Az [1782/2003] rendelet 33. cikke meghatározza azon egyedi körülményeket, amelyek lehetővé teszik a mezőgazdasági termelők számára az egységes támogatási rendszer igénybevételét. Annak érdekében, hogy ezeket a körülményeket ne lehessen kibúvóként használni a mezőgazdasági üzemnek a kapcsolódó referenciaösszegekkel együtt történő rendes átruházásával kapcsolatos szabályok alkalmazása alól, meg kell állapítani néhány feltételt és meghatározást az említett körülmények alkalmazására.”

14 A 795/2004 rendelet 1. cikke a következőképpen rendelkezett:

„Ez a rendelet részletes szabályokat állapít meg az [1782/2003] rendelet III. címében meghatározott egységes támogatási rendszer végrehajtására.”

15 A 795/2004 rendelet 2. cikke kimondta:

„Az [1782/2003] rendelet III. címének, valamint e rendelet alkalmazásában, a következő fogalommeghatározásokat kell alkalmazni:

[…]

j) »termelési egység«: legalább egy olyan terület, amely a bázisidőszak során közvetlen támogatásokra vonatkozó igényt alapozott meg, ideértve az [1782/2003] rendelet 43. cikke (3) bekezdésének értelmében vett takarmánytermő területet is, vagy egy olyan állat, amely a bázisidőszak alatt közvetlen támogatásokra vonatkozó igényt alapozott volna meg, adott esetben megfelelő jövedelemtámogatási joggal párosulva;

[…]”

16 A 795/2004 rendelet „Egyesülés és szétválás” című 15. cikkének (2) bekezdése a következőket írta elő:

„Az [1782/2003] rendelet 33. cikke (3) bekezdése második albekezdésének alkalmazásában a „szétválás” egyetlen – az [1782/2003] rendelet 2. cikkének a) pontja értelmében vett – mezőgazdasági

termelő szétválása legalább két különálló – az [1782/2003] rendelet 2. cikkének a) pontja értelmében vett – mezőgazdasági termelővé, amelyek közül legalább egy a mezőgazdasági üzemet eredetileg irányító jogi, illetve természetes személyek közül legalább egynek az ellenőrzése alatt marad az irányítás, haszon és pénzügyi kockázat tekintetében, vagy az [1782/2003] rendelet egyetlen – 2. cikkének a) pontja értelmében vett – mezőgazdasági termelő szétválása legalább egy új különálló – az [1782/2003] rendelet 2. cikkének a) pontja értelmében vett – mezőgazdasági termelővé, miközben a másik az irányítás, haszon és pénzügyi kockázatok tekintetében a mezőgazdasági üzemet eredetileg irányító mezőgazdasági termelő ellenőrzése alatt marad.

A támogatási jogosultságok számát és értékét a referenciaösszeg és az eredeti mezőgazdasági üzem átruházott termelési egységeivel kapcsolatos hektárszám alapján állapítják meg.”

Az olasz jog

17 A 2004. július 20-i decreto ministeriale n. 1688 (1688. sz. miniszteri rendelet), a 2004. augusztus 5-i decreto ministeriale n. 1788 (1788. sz. miniszteri rendelet) és a 2004. szeptember 24-i decreto ministeriale n. 2026 (226. sz. miniszteri rendelet) elfogadta az olasz jogban az 1782/2003 és a 795/2004 rendelet végrehajtására vonatkozó részletes szabályokat.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

18 OL és ST testvérek részesedéssel rendelkeztek a Società Agricola Circe di ST e OL-ban az e társaság által benyújtott, az egységes támogatási rendszer szerinti támogatási jogosultságok kiosztása iránti kérelem időpontjában, valamint 130 támogatási jogosultságnak az említett társaság által megművelt terület alapján történő ideiglenes kiosztásának időpontjában.

19 2002. augusztus 1-jén, e jogok ideiglenes kiosztását követően e két testvér megállapodást kötött, amely számos összefüggő jogügyletet foglalt magában, nevezetesen ugyanezen társaság társasági részesedéseinek, valamint egy e megállapodásban részt nem vevő társaság részesedéseinek, továbbá megművelt területek átruházását. E különböző ügyletek következtében a Società Agricola Circe – vagyis a kizárólag OL és a felesége részvételével létrejött új társaság – már nem rendelkezett növénytermesztés tekintetében az egységes támogatási rendszer szerinti támogatási jogosultságok kiosztása iránti kérelemben megjelölt teljes hektárszámmal, amely alapján a jogosultságokat korábban ideiglenesen kiosztották.

20 Az AGEA 71 támogatási jogosultságot osztott ki véglegesen a Società Agricola Circe részére. A Bíróság rendelkezésére álló iratokból kitűnik, hogy a többi 59 támogatási jogosultság, amelyet ideiglenesen osztottak ki, véglegesen az Agricola Case Rosse részére került kiosztásra, amely 2002 szeptembere óta hasznosította a Società Agricola Circe di ST e OL által átruházott földterületeket.

21 2006. június 5-én a Società Agricola Circe keresetet indított a Tribunale di Roma (római bíróság, Olaszország) előtt az AGEA, ST és az Agricola Case Rosse ellen a 130 támogatási jogosultságának megfelelő támogatás kifizetéséhez való jogának megállapítása és ez utóbbiak kártérítés fizetésére való kötelezése iránt, azzal az indokkal, hogy a 71 támogatási jogosultság végleges kiosztása jogellenes volt, mivel az nem abból eredt, hogy a Società Agricola Circe di ST e OL ténylegesen szétvált volna. A Società Agricola Circe szerint a Società Agricola Circe di ST e OL társasági részesedéseinek egyszerű átruházására került sor.

22 A Tribunale di Roma (római bíróság) 2011. június 27-i ítéletével elutasította a keresetet. Ezt az ítéletet a Corte d'appello di Roma (római fellebbviteli bíróság, Olaszország) 2017. április 21-i ítélete helybenhagyta.

23 Ez utóbbi bíróság az 1782/2003 rendelet 33. cikkének (3) bekezdését, és konkrétan az abban szereplő „szétválás" kifejezést értelmezte, és úgy ítélte meg, hogy e kifejezést a rendelet tág és „nem technikai" értelemben használja. Az említett bíróság szerint tehát ez a kifejezés nem a társasági jogban meghatározott fogalomra vonatkozik, hanem minden olyan helyzetre, amelyben egy mezőgazdasági termelő egy másik helyébe lép, és amely az eredetileg megművelt terület változásával jár. Ugyanez a bíróság azt is megállapította, hogy a támogatásnak a megművelt területhez kell kapcsolódnia. A Bizottság tehát arányosan osztotta ki a Società Agricola Circe di ST e OL részére ideiglenesen kiosztott támogatási jogosultságok egy részét annak a mezőgazdasági termelőnek, amely a 2002 szeptembere óta átruházott földterületet művelte, azaz az Agricola Case Rossénak.

24 A Società Agricola Circe felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a 2017. április 21-i ítélet ellen a Corte suprema di cassazionéhoz (semmítőszék, Olaszország), amely a kérdést előterjesztő bíróság, és többek között arra hivatkozott, hogy az említett ítélet sérti és tévesen alkalmazza a 795/2004 rendelet 15. cikkét, az 1782/2003 rendelet 2. cikkének a) pontját, a 33., 38., 45. és 46. cikkét, valamint azokat a jogszabályokat, amelyekkel az olasz állam elfogadta az említett uniós rendelkezések végrehajtására vonatkozó részletes szabályokat, nevezetesen a 2004. július 20-i 1668. sz. miniszteri rendeletet, a 2004. augusztus 5-i 1788. sz. miniszteri rendeletet és a 2004. szeptember 24-i 2026. sz. miniszteri rendeletet.

25 A Società Agricola Circe a felülvizsgálati kérelmének alátámasztására többek között arra hivatkozik, hogy az uniós jog irányadó rendelkezései a „szétválás" fogalmát úgy határozzák meg, hogy az csak arra a helyzetre vonatkozik, amikor egy mezőgazdasági üzem két új üzemre válik szét. Így a földterület puszta átruházásának nincs jelentősége a támogatási jogosultságok végleges kiosztása szempontjából.

26 A kérdést előterjesztő bíróság szerint az előtte folyamatban lévő jogvita eldöntéséhez a 795/2004 rendelet 15. cikkét és az 1782/2003 rendelet 33. cikkét, valamint az utóbbi rendelet egyéb rendelkezéseit kell értelmezni annak érdekében, hogy meg lehessen határozni, először is, a mezőgazdasági üzem „szétválása" fogalmának terjedelmét. Másodszor, ha abból indulunk ki, hogy ez a fogalom megfelel a társasági jogban – ideértve különösen az (EU) 2017/1132 irányelv határokon átnyúló átalakulások, egyesülések és szétválások tekintetében történő módosításáról szóló, 2019. november 27-i (EU) 2019/2121 európai parlamenti és tanácsi irányelvben (HL 2019. L 321., 1. o.) – használt fogalomnak, és ezért nem terjed ki az előtte folyamatban lévő ügyben szóban forgóhoz hasonló helyzetre, ilyen értelmezésre annak meghatározásához is szükség van, hogy a megművelt területnek a támogatási jogosultságok iránti kérelem benyújtását és ideiglenes kiosztását követően, de e jogosultságok végleges kiosztását megelőzően bekövetkezett csökkentésének van-e jelentősége, és ha igen, milyen mértékben, e végleges kiosztás szempontjából.

27 E körülmények között a Corte suprema di cassazione (semmítőszék) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Az [1782/2003] rendelet 33. cikkének (3) bekezdésében és a [795/2004] rendelet 15. cikkében használt »szétválás« kifejezést úgy kell értelmezni, hogy az a társasági jogi fogalomra utal, amely tehát egy olyan társasági változást feltételez, amely az egységes társaság megművelt földterületei eredeti és teljes vagyonának különböző jogi személyekhez tartozó két különálló vagyonra történő szétválásával jár, vagy kiterjesztően értelmezhető, és minden olyan jogügyletre alkalmazható, amelynek végeredménye az eredeti »mezőgazdasági termelő« társaság megművelt földterületei eredeti teljes vagyonának két különböző személy részére – akár tulajdonrészek átruházása és a földterületek értékesítése által – történő felosztása?

2) A KAP keretében történő támogatásra való jogosultságok végleges kiosztása szempontjából az 1782/2003 rendelet rendelkezései (a 2., 23., 24., 33., 34., 36., 38. és a 43. cikk) összességének megfelelő értelmezése alapján az egységes támogatás első ízben történő alkalmazása során relevanciával bír-e a megművelt földterületnek és a támogatható hektárszámnak a kérelem »mezőgazdasági termelő« általi benyújtását és a támogatási jogosultságok *(titoli)* ideiglenes kiosztását követően a 2002. év során bekövetkező csökkenése, ha arra az érintett földterületek egy részének még a 2002. év során való átruházására irányuló szerződéses aktusok joghatásaként került sor, és e csökkenéssel járó módosítás a végleges kiosztás során hivatalból is megtörténhet?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

28 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy az 1782/2003 rendelet 33. cikke (3) bekezdésének második albekezdését a 795/2004 rendelet 15. cikkének (2) bekezdésével összefüggésben úgy kell-e értelmezni, hogy az e rendelkezések értelmében vett „szétválás” fogalma kiterjed arra a helyzetre, amelyben a bázisidőszakban több mezőgazdasági termelő között létrejött, összefüggő jogügyletek – ideértve a társasági részesedések és a megművelt mezőgazdasági területek átruházását is – azt eredményezik, hogy az egyik mezőgazdasági termelő eredeti vagyona és e területek összessége két új, különálló mezőgazdasági termelőhöz kerül, még akkor is, ha ez a helyzet nem minősül az uniós társasági jog, különösen a 2019/2121 irányelv értelmében vett „szétválásnak”.

29 Elöljáróban meg kell jegyezni először is, hogy az 1782/2003 rendelet és a 795/2004 rendelet hatályon kívül helyezésének az alapügy tárgya szempontjából nincs jelentősége, mivel a Bíróság előtti bizonyítékokból kitűnik, hogy e rendeletek a jelen esetben *ratione temporis* alkalmazandók.

30 Ebben az összefüggésben, másodszor, meg kell jegyezni, hogy az 1782/2003 rendelet 33. cikke (3) bekezdésének második albekezdése értelmében, amennyiben a szétválást a bázisidőszak során – amely e rendelet 38. cikke szerint a 2000–2002. naptári évet foglalja magában –, vagy legkésőbb az egységes támogatási rendszer alkalmazásának évét megelőző év december 31-ig hajtják végre, az érintett mezőgazdasági üzemeket irányító, e szétválásban részt vevő mezőgazdasági termelők „arányosan” férhetnek hozzá az egységes támogatási rendszerhez, azaz jövedelemtámogatáshoz.

31 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból azonban kitűnik, és nem vitatott, hogy az összefüggő jogügyletek, amelyek a Società Agricola Circe számára többek között a Società Agricola Circe di ST e OL által megművelt területek csökkentését eredményezték, 2002-ben, tehát az 1782/2003 rendelet 38. cikkében meghatározott bázisidőszakban történtek.

32 Harmadszor, meg kell jegyezni, hogy a kérdést előterjesztő bíróság szerint a társasági jogban meghatározott „szétválás” fogalma olyan változást feltételez egy társaságnál, amelynek eredményeként a társaság eredeti vagyona és valamennyi megművelt területe két különálló, különböző jogi személyhez tartozó vagyonra oszlik. E tekintetben többek között a 2019/2121 irányelvre hivatkozik, amely tartalmazza e fogalom meghatározását. Ezenkívül e bíróság megállapítja, hogy a jelen esetben a Società Agricola Circe di ST e OL társasági jogi értelemben nem vált szét. Ebből következik, hogy az említett fogalomnak csak a társasági jogban alkalmazottnál tágabb értelmezése teszi lehetővé a kérdést előterjesztő bíróság számára annak megállapítását, hogy a Società Agricola Circe di ST e OL az 1782/2003 rendelet 33. cikke (3) bekezdésének a 795/2004 rendelet 15. cikkének (2) bekezdésével összefüggésben értelmezett második albekezdése értelmében véve szétvált.

33 Az utóbbi rendelkezések értelmezéséhez emlékeztetni kell arra, hogy a 795/2004 rendelet 1. cikke, összefüggésben a rendelet (1) preambulumbekezdésével, részletes szabályokat állapít meg az 1782/2003 rendelet III. címében előírt egységes támogatási rendszer végrehajtására vonatkozóan. E célból, amint az a 795/2004 rendelet (2) preambulumbekezdéséből is kitűnik, a rendelet az egyértelműség érdekében számos fogalommeghatározást tartalmaz.

34 Így a 795/2004 rendelet 15. cikkének (2) bekezdése szerint az 1782/2003 rendelet 33. cikke (3) bekezdése második albekezdésének alkalmazásában a „szétválás” az 1782/2003 rendelet 2. cikkének a) pontjában meghatározott mezőgazdasági termelő szétválása legalább két új, különálló mezőgazdasági termelővé, amelyek közül legalább az egyik az irányítás, a haszon és a pénzügyi kockázatok tekintetében a mezőgazdasági üzemet eredetileg irányító legalább egy természetes vagy jogi személy ellenőrzése alatt marad, vagy a 2. cikk a) pontja szerinti mezőgazdasági termelő szétválása legalább egy új különálló mezőgazdasági termelővé, miközben a másik az irányítás, a haszon és a pénzügyi kockázatok tekintetében a mezőgazdasági üzemet eredetileg irányító mezőgazdasági termelő ellenőrzése alatt marad.

35 Meg kell állapítani, hogy e rendelkezések szövege nem hivatkozik az uniós társasági jogi eszközökre, például a 2019/2121 irányelvre, amelyek a „szétválás” fogalmának szűkebb meghatározását tartalmazzák.

36 Az említett rendelkezések szövegéből az is kitűnik, hogy azok nem tartalmaznak további utalást a tagállamok jogára a „szétválás” fogalmának az 1782/2003 rendelet 33. cikke (3) bekezdése második albekezdésének alkalmazása céljából történő meghatározása tekintetében.

37 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint az uniós jog egységes alkalmazásának követelményéből és az egyenlőség elvéből az következik, hogy a jelentésének és hatályának meghatározása érdekében a tagállami jogokra kifejezett utalást nem tartalmazó uniós jogi rendelkezést az egész Unióban önállóan és egységesen kell értelmezni, figyelembe véve nemcsak a rendelkezés szövegét, hanem annak összefüggéseit és a kérdéses szabályozás célját is (lásd ebben az értelemben: 2012. október 25-i Ketelä ítélet, C-592/11, EU:C:2012:673, 34. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2023. április 20-i EEW Energy from Waste ítélet, C-580/21, EU:C:2023:304, 23. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

38 Noha a 795/2004 rendelet 15. cikkének (2) bekezdése úgy határozza meg a „szétválás” fogalmát, hogy az a mezőgazdasági termelő szétválása legalább két új különálló mezőgazdasági termelővé, amelyek közül legalább egy a mezőgazdasági üzemet eredetileg irányító jogi, illetve természetes személyek közül legalább egynek az ellenőrzése alatt marad az irányítás, haszon és pénzügyi kockázat tekintetében, vagy legalább egy új mezőgazdasági termelővé, miközben a másik mezőgazdasági termelő az irányítás, haszon és pénzügyi kockázatok tekintetében a mezőgazdasági üzemet eredetileg irányító mezőgazdasági termelő ellenőrzése alatt marad, ez a rendelkezés nem határozza meg, hogy az eredeti mezőgazdasági üzemet irányító mezőgazdasági termelő szétválásának milyen formában kell történnie ahhoz, hogy az említett fogalom hatálya alá tartozzon, és következésképpen, hogy az ilyen szétválásból eredő mezőgazdasági üzemeket irányító mezőgazdasági termelők támogathatók legyenek az egységes támogatási rendszerben. Így azáltal, hogy az ilyen ügyletből eredő helyzetre összpontosít, az említett rendelkezés az említett fogalmat az ügylet hatásainak vonatkozásában határozza meg.

39 Ebből következik, hogy a 795/2004 rendelet 15. cikke (2) bekezdésének szövege lehetővé teszi annak megállapítását, hogy az 1782/2003 rendelet 33. cikke (3) bekezdésének második albekezdésében említett „szétválás” fogalma alkalmazható az összefüggő jogügyletekből eredő helyzetre is, és különösen a megművelt mezőgazdasági földterületek bázisidőszakban történő átruházására, még akkor is, ha ez a helyzet nem feltétlenül tartozik az uniós társasági jogi eszközökben meghatározott „szétválás” fogalma alá, ideértve különösen a 2019/2121 irányelvet.

40 Ezt az értelmezést az 1782/2003 rendelet általános rendszere és célja is megerősíti.

41 E tekintetben először is meg kell jegyezni, hogy az 1782/2003 rendelet 36. cikke (1) bekezdésének, e rendelet 43. cikke (1) bekezdésének és az említett rendelet 44. cikke (1) bekezdésének együttes olvasatából mindenekelőtt az következik, hogy az egységes támogatási rendszer keretében a mezőgazdasági termelőknek nyújtott jövedelemtámogatást a támogatási jogosultságokra fizetik, továbbá minden mezőgazdasági termelő támogatható hektáronként egy támogatási jogosultságra jogosult, és végül minden támogatási jogosultság, amely a támogatható hektárszámhoz kapcsolódik, feljogosít az e támogatási jogosultság által meghatározott összeg igénylésére.

42 Következésképpen úgy kell tekinteni, hogy az 1782/2003 rendelet elismeri egyrészről a jövedelemtámogatás kifizetésének alapjául szolgáló támogatási jogosultságok, másrészről a mezőgazdasági területek közötti kapcsolat meglétét (lásd ebben az értelemben: 2010. január 21-i van Dijk ítélet, C-470/08, EU:C:2010:31, 28–30. pont).

43 Márpedig e kapcsolat megléte egy mezőgazdasági termelőnek a bázisidőszakban bekövetkező szétválási ügylete keretében is megmutatkozik. Az 1782/2003 rendelet 33. cikke (3) bekezdése második albekezdésének és a 795/2004 rendelet 15. cikke (2) bekezdése második albekezdésének együttes olvasatából ugyanis az következik, hogy a szétválás következtében az eredeti mezőgazdasági üzem egy részét irányító egyes mezőgazdasági termelők támogatási jogosultságai számának szükségszerűen alacsonyabbnak kell lennie az egész mezőgazdasági üzemre kifizetett jogosultságok számánál.

44 Ennek megfelelően az említett rendelkezések közül az első szerint a bázisidőszakban vagy legkésőbb az egységes támogatási rendszer alkalmazásának évét megelőző év december 31-ig végrehajtott szétválás esetén az érintett mezőgazdasági üzemeket irányító mezőgazdasági termelők ugyanolyan feltételek mellett juthatnak arányos mértékű támogatáshoz az egységes támogatási rendszer keretében mint az eredeti mezőgazdasági üzemet vezető mezőgazdasági

termelő. Hasonlóképpen, az említett rendelkezések közül a második szerint a támogatási jogosultságok számát és értékét többek között az eredeti mezőgazdasági üzem átruházott termelési egységeinek megfelelő hektárszám alapján állapítják meg.

45 Másodszor, ami az 1782/2003 rendelet által követett célt illeti, mindenekelőtt emlékeztetni kell arra, hogy – amint azt e rendelet (24) preambulumbekezdése kifejti – e rendelet célja az uniós mezőgazdasági termelők versenyképesebbé tétele érdekében a termelés támogatásáról a termelő támogatására való áttérés lehetővé tétele volt a közvetlen kifizetések fokozatos csökkentésével, és a termeléstől függetlenített jövedelemtámogatási rendszer, nevezetesen az egy adott bázisidőszakon belül fennálló korábbi jogosultságok alapján meghatározott egységes támogatás bevezetésével (2013. szeptember 19-i Panellinios Syndesmos Viomichanion Metapoiisis Kapnou ítélet, C-373/11, EU:C:2013:567, 17. pont).

46 Továbbá az 1782/2003 rendelet (29) preambulumbekezdéséből – amelynek értelmében az egységes támogatást a mezőgazdasági üzem szintjén kell megállapítani – az következik, hogy az uniós jogalkotó a támogatás hektáronkénti támogatási jogosultságok alapján történő kifizetését a mezőgazdasági üzemet, azaz a termelési egységek összességét ténylegesen irányító mezőgazdasági termelő számára kívánta fenntartani.

47 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a Bíróság már kimondta, hogy a mezőgazdasági területek akkor tartoznak a mezőgazdasági termelő üzeméhez, ha az utóbbi mezőgazdasági tevékenység végzése céljából irányítási joggal rendelkezik felettük, vagyis ha e földterületek tekintetében elegendő önállósággal rendelkezik a mezőgazdasági tevékenysége gyakorlása céljából (2016. június 9-i Planes Bresco ítélet, C-333/15 és C-334/15, EU:C:2016:426, 37. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

48 Végül, amint az a (30) preambulumbekezdéséből következik, az 1782/2003 rendelet célja az volt, hogy elkerülje a támogatási jogosultságok spekulatív célú átruházását, amely olyan jogosultságok felhalmozásához vezet, amelyek nem felelnek meg a mezőgazdasági valóságnak.

49 Márpedig az 1782/2003 rendelet 33. cikke (3) bekezdésének második albekezdésében említett „szétválás” fogalmának olyan értelmezése, amely szerint az nem teszi lehetővé, hogy egy új mezőgazdasági termelő, akire a bázisidőszakban összefüggő jogügyletek alapján megművelt mezőgazdasági területeket ruháztak át, hozzáférhessen az egységes támogatási rendszerhez, veszélyeztetné az 1782/2003 rendeletnek a jelen ítélet 45., 46. és 48. pontjában említett valamennyi célkitűzését, mivel ez az értelmezés azt jelentené, hogy egyrészt az e rendszerhez való hozzáférés kizárólag és teljes mértékben azon mezőgazdasági termelő számára lenne biztosítva, aki már nem irányítja ezeket a területeket, másrészt pedig olyan támogatási jogosultságokra fizetnének támogatást, amelyek már nem kapcsolódnak az említett területekhez.

50 A fenti megfontolások összességéből az következik, hogy az 1782/2003 rendelet 33. cikke (3) bekezdésének második albekezdését a 795/2004 rendelet 15. cikkének (2) bekezdésével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy a „szétválás” e rendelkezések értelmében vett fogalma kiterjed arra a helyzetre, amelyben a bázisidőszakban több mezőgazdasági termelő között létrejött összefüggő jogügyletek, ideértve a társasági részesedések és a megművelt mezőgazdasági területek átruházását is, azt eredményezik, hogy az egyik mezőgazdasági termelő eredeti vagyona és e területek egésze két új, különálló mezőgazdasági termelőhöz kerül, még akkor is, ha ez a helyzet nem minősül „szétválásnak” az uniós társasági jog, és különösen a 2019/2121 irányelv értelmében.

A második kérdésről

51 Az előzetes döntéshozatalra utaló végzésből következik, hogy a második kérdést az esetre terjesztették elő, ha az első kérdésre adott válaszból az következne, hogy az 1782/2003 rendelet 33. cikke (3) bekezdése második albekezdésének a 795/2004 rendelet 15. cikkének (2) bekezdésével összefüggésben értelmezett rendelkezésében szereplő „szétválás” fogalma a társasági jogban használt fogalomra utal.

52 Az első kérdésre adott válaszra tekintettel azonban a második kérdést nem szükséges megválaszolni.

A költségekről

53 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (hatodik tanács) a következőképpen határozott:

A közös agrárpolitika keretébe tartozó közvetlen támogatási rendszerek közös szabályainak megállapításáról és a mezőgazdasági termelők részére meghatározott támogatási rendszerek létrehozásáról, továbbá a 2019/93/EGK, 1452/2001/EK, 1453/2001/EK, 1454/2001/EK, 1868/94/EK, 1251/1999/EK, 1254/1999/EK, 1673/2000/EK, 2358/71/EGK és a 2529/2001/EK rendelet módosításáról szóló, 2003. szeptember 29-i 1782/2003/EK tanácsi rendelet 33. cikke (3) bekezdésének második albekezdését a közös agrárpolitika keretébe tartozó közvetlen támogatási rendszerek közös szabályainak megállapításáról és a mezőgazdasági termelők részére meghatározott támogatási rendszerek létrehozásáról szóló 1782/2003/EK tanácsi rendeletben meghatározott egységes támogatási rendszer végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 2004. április 21-i 795/2004/EK bizottsági rendelet 15. cikkének (2) bekezdésével összefüggésben

a következőképpen kell értelmezni:

a „szétválás” e rendelkezések értelmében vett fogalma kiterjed arra a helyzetre, amelyben a bázisidőszakban több mezőgazdasági termelő között létrejött összefüggő jogügyletek, ideértve a társasági részesedések és a megművelt mezőgazdasági területek átruházását is, azt eredményezik, hogy az egyik mezőgazdasági termelő eredeti vagyona és e területek egésze két új, különálló mezőgazdasági termelőhöz kerül, még akkor is, ha ez a helyzet nem minősül „szétválásnak” az uniós társasági jog, és különösen az (EU) 2017/1132 irányelv határokon átnyúló átalakulások, egyesülések és szétválások tekintetében történő módosításáról szóló, 2019. november 27-i (EU) 2019/2121 európai parlamenti és tanácsi irányelv értelmében.

Aláírások